

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง
ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประเทศไทย

ผู้เขียน นายวรวิทย์ ตุ่นคำ

ปริญญา บัณฑิตมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ชูศรี เทียศิริเพชร

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่างประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประเทศไทย วิธีการศึกษาโดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารประกอบการบรรยาย สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและแนวปฏิบัติทางการบัญชีของทั้งสองประเทศ ข้อมูลที่ได้ดังกล่าวจะนำมาศึกษาเปรียบเทียบด้วยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อแนวปฏิบัติทางการบัญชี รูปแบบทางการบัญชี การจัดตั้งมาตรฐานการบัญชี หน่วยงานหลักที่เกี่ยวกับการพัฒนาการทางด้านการบัญชี การพัฒนามาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีของทั้งสองประเทศ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชานั้น เป็นการเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (VAS) จำนวน 4 ฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ได้แก่ VAS 02 เรื่องสินค้าคงเหลือ VAS 03 เรื่องสินทรัพย์ถาวรที่มีตัวตน และ VAS 05 เรื่องรายได้และรายได้อื่น และปี พ.ศ. 2546 คือ VAS 01 เรื่องแม่บทการบัญชี เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย (TAS) จำนวน 4 ฉบับ ในฉบับที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ TAS เรื่องแม่บทการบัญชี TAS 31 เรื่องสินค้าคงเหลือ TAS 32 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์และ TAS 37 เรื่องการรับรู้รายได้ โดยจะศึกษาเปรียบเทียบในประเด็นการรับรู้ การวัดค่า และการเปิดเผยเท่านั้น

ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองประเทศมีสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการบัญชี ดังนี้ คือ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีแหล่งเงินทุนภายนอกจากรัฐบาลและผู้ถือหุ้น ระบบกฎหมายแบบคอมมิวนิสต์และกฎหมายจารีตประเพณีตามแบบฝรั่งเศส ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการเมืองกับประเทศอื่นน้อย ระดับเงินเฟ้อต่ำ ความซับซ้อนของธุรกิจและมีระดับการศึกษา

น้อย ด้านวัฒนธรรมมีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ส่วนประเทศไทย มีแหล่งเงินทุนภายนอกมาจาก ผู้ถือหุ้น ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี ความสัมพันธ์การเมืองเศรษฐกิจกับประเทศอื่นมีมาก โดยเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรวิชาชีพทางการบัญชีหลายแห่ง ความซับซ้อนของธุรกิจและมีระดับการศึกษามาก และวัฒนธรรมนั้นมีความเป็นปัจเจกบุคคล รูปแบบทางการบัญชีของประเทศ ทั้งสองเป็นรูปแบบการนำเสนออย่างยุติธรรมและเปิดเผยอย่างเต็มที่ตามมาตรฐานการบัญชี ระหว่างประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดตั้งและพัฒนามาตรฐานการบัญชีของประเทศ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คือ กระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ จึงมีผลให้การจัดทำ มาตรฐานก่อนข้างซ้ำ ส่วนประเทศไทยนั้น ได้แก่ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ มีการพัฒนามาตรฐานการบัญชีอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาทางการบัญชีของทั้งสองประเทศอ้างอิงมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ แต่ การกำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชีบางส่วนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพแวดล้อมดังกล่าวข้างต้นมีความแตกต่างกันตามทฤษฎีของการบัญชีระหว่างประเทศ แนวปฏิบัติ ทางการบัญชีที่มีความแตกต่างกันหลายประการ อาทิเช่น ด้านการรับรู้ ในเรื่องรายได้ VAS ให้ รับรู้รายได้จากดอกเบี้ยรับ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในเหตุการณ์นั้น ๆ ส่วน TAS ให้ใช้อัตรา ผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ด้านการวัดมูลค่า ในเรื่องสินค้างเหลือ VAS มีวิธีการ กำหนดต้นทุนสินค้างเหลือตามวิธีราคาเจาะจง วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและวิธีเข้าก่อนออกก่อน ส่วน TAS เพิ่มวิธีต้นทุนมาตรฐานและวิธีราคาขายปลีกให้เลือกใช้อีก และในเรื่องสินทรัพย์ถาวร ที่มีตัวตน VAS มีวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา ได้แก่ วิธีเส้นตรง วิธีขอลดลงเหลือลดลงและวิธีจำนวน ผลผลิต ส่วน TAS มีหลายวิธีให้เลือกใช้ และด้านการเปิดเผยข้อมูล ในเรื่องรายได้ VAS ให้ เปิดเผยรายได้อื่นแยกต่างหาก ส่วน TAS กำหนดเพียงให้เปิดเผยเฉพาะรายการกำไรและรายการ ขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นตามข้อกำหนดใน TAS 52 เรื่องเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบดุล และตาม TAS 53 เรื่องประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจจะเกิดขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title The Comparative Study of the Accounting Practices
Between Socialist Republic of Vietnam and Thailand

Author Mr. Worawut Toonkham

Degree Master of Accounting

Independent Study Advisor Assoc. Prof. Chusri Taesiriphet

ABSTRACT

The objectives of this Independent Study were to undertake a comparative study on Accounting Practice between the Socialist Republic of Vietnam and Thailand. The data about the circumstance condition, which influenced the accounting practices of both countries were gathered from books, journals, lecture notes, electronic journals, research works and other documents involved. These data have been comparatively studied in terms of factors which influenced accounting practices, accounting model, due process of accounting standard, core organization involved with accounting development, the development of accounting standard and accounting standard of both countries. In terms of accounting standard, 4 Vietnamese Accounting Standards (VAS) have been comparatively studied. These standards, namely VAS 02 Inventories, VAS 03 Tangible Fixed Assets and VAS 05 Revenue and Other Incomes, have been monitored since 2002. In 2003, VAS 01 Framework was studied in order to compare with 4 Thai Accounting Standards (TAS) involved. These standards composed of TAS Framework TAS 31 Inventories TAS 32 Property, plant and Equipment and TAS 37 Recognition of Revenue. They were comparatively studied in terms of recognition, measurement and disclosure.

The results of the study were that both countries had circumstance condition which influenced the accounting development : the Socialist Republic of Vietnam had external fund from government and shareholders, it had communist law system and French civil common law. It was also found that it had little economical relationship with other countries, and its inflation

rate was low, the complex of business was found and the education level was also low. In terms of culture, Vietnamese people possessed collectivism. In Thailand, it had external fund from shareholders and common law system. It was also found that it had more economical relationships with other countries, by participating in several international accounting organizations. The complex of business was also found but the education level was high. In terms of culture, Thailand people possessed individualism. In terms of accounting model, both countries had full model presentation according to international accounting standard. The organization responsible for the establishment and development of accounting standard of the Socialist Republic of Vietnam was public organization namely the Ministry of Finance, that's why the result of establishment of the standard was quite slow. In Thailand, an independent organization, the Institute of Certified Accountants and Auditors of Thailand, has continuously developed its accounting standard.

The accounting development in both countries followed the international accounting standard but the establishment of some accounting practices were significantly different due to the differences of circumstances condition according to international accounting theory. There were many differences in accounting practices such as Revenue Recognition, VAS recognized revenue from interest by using current interest rate but TAS used internal rate of return. In terms of value measurement, inventories. VAS has calculated specific identification formula, weighted average cost formula and first-in, first-out while TAS increased standard formula and straight line. In terms of fixed assets, VAS had the method in calculating depreciation namely straight line method, declining balance method and productive-output method while TAS had several methods. In terms of disclosure, VAS separately disclosed other revenue, while TAS disclosed only possible profit and loss according to TAS 52 Event After the Balance Sheet Date, and TAS 53 Estimate Liabilities, Contingent Liabilities and Contingent Assets.